

Sensorveiledning: SPED3001/3003
**Lærevansker og særskilte behov i et individ- og
systemperspektiv**

Ordinær eksamen Høst 2021

Modul 2: Nevroutviklingsforstyrrelser

Denne eksamenen er knyttet til modul 2 på SPED 3001/3003, som omhandler nevroutviklingsforstyrrelser (autismespekterforstyrrelse, utviklingshemming og ADHD).

Skoleeksamen: 19.11.2021 (6 timer)

Se kursbeskrivelsene med læringsmål og pensum (likt for begge kursene):

SPED3001: <https://www.uio.no/studier/emner/uv/isp/SPED3001/>

SPED3003: <https://www.uio.no/studier/emner/uv/isp/SPED3003/>

Eksamensoppgave gitt til studentene

Denne eksamen består av to deler. Del A med seks kortsvarsoppgaver og del B med to langsvarsoppgaver.

På del A skal du svare på **alle seks** (6) kortsvarsoppgavene.

På del B skal du velge **en** (1) av de to langsvarsoppgavene og svare kun på denne ene.

På kortsvarsoppgavene (del A) er det ikke forventet at du skal skrive en lang utredning, men svare kort og konsist på det som spørres om. Mens på langsvarsoppgaven (del B) skal du skrive mer utfyllende (Max. 1200 ord).

Hver av de to delene A og B teller 50% av den samlede eksamenskarakteren på modul 2. Du må besvare og få bestått på både del A og B for å få bestått på eksamen.

Del A: Kortsvarsoppgaver

Svar på alle seks (6) kortsvarsoppgavene.

Oppgave 1

Hvilke diagnoser defineres som nevroutviklingsforstyrrelser i ICD-11 og hva er felles for disse nevroutviklingsforstyrrelsene?

Oppgave 2

Komorbiditet er relativt vanlig hos barn og unge med nevroutviklingsforstyrrelser. Gjør rede for begrepet komorbiditet og gi konkrete eksempler på hva dette kan innebære for denne gruppen.

Oppgave 3

Redegjør for de diagnostiske kjennetegnene for autismspekterforstyrrelse (ASF).

Oppgave 4

Redegjør for de diagnostiske kriteriene for intellektuell utviklingsforstyrrelse (utviklingshemming).

Oppgave 5

Det understrekes at personer med utviklingshemming er en svært heterogen gruppe. De er altså svært forskjellige fra hverandre. Hvordan er de forskjellige?

Oppgave 6

Barn og unge med ADHD har oftest vansker innenfor tre hovedområder. Redegjør for disse. Gi også konkrete eksempler på hvordan vanskene kan komme til uttrykk innenfor hvert av områdene.

Del B: Langsvarsoppgave

Velg **en** (1) av de to langsvarsoppgavene (maks 1200 ord).

Merk oppgaveteksten din med valgt oppgave.

Oppgave 1

I utredning av barn og unge i spesialisthelsetjenesten der det er spørsmål om mulig autismspekterforstyrrelse, ADHD eller utviklingshemming brukes metoder som observasjon, intervju, spørreskjemaer og tester. Redegjør for disse metodene og drøft hvordan de ulike metodene kan bidra til å forstå barnets vansker.

Oppgave 2

Å skape gode forutsetninger for læring og utvikling for barnehagebarn med autismspekterforstyrrelse krever tilrettelegging av miljøet og systematisk og planmessig opplæring innenfor sentrale utviklingsområder.

Veiledning til sensurering

Under redegjør vi for 1) formkrav, 2) generelle kriterier for sensurering, 3) vurdering knyttet til kort- og langsvarsoppgavene, 4) oppgavespesifikke kriterier for sensurering og 5) de generelle beskrivelsene av karakterene A-F.

1) Formkrav

- Hver av kortsvarsoppgavene skal være besvart kort og konsist og langsvarsoppgaven på maksimalt 1200 ord.
- Både del A og B må besvares og består for å få bestått eksamen.

2) Generelle kriterier

- Hvor tydelig og fullstendig oppgaven er besvart
- Hvor godt relevante og sentrale faglige momenter er trukket inn i besvarelsen
- Hvordan besvarelsen «gjør rede for» og/eller å «drøfter» når det bes om
- Hvordan besvarelsen behandler/forholder seg til sentrale begreper i oppgaveteksten
- Hvordan besvarelsen gjør bruk av pensum/faglitteraturen og forelesningene
- Hvordan besvarelsen er disponert (logisk oppbygning, balanse og indre sammenheng)

- Det forventes ikke referanser i teksten/litteraturliste i APA-format, men det er positivt at det står hvor kunnskapen er hentet fra (men det er ikke et krav)
- Studentene skal bruke egne ord. Direkte sitat eller lett omskriving av andres arbeid skal få negative konsekvenser for resultatet

3) Vurdering av kort- og langsvarsoppgavene (del A og B)

Kortsvarsoppgavene (del A)

- Hver av de seks kortsvarsoppgavene teller like mye. For hver av disse oppgavene gis 0-5 poeng. Der fem poeng er maksimal uttelling for et særdeles godt svar og 0 poeng gis for manglende eller et svært mangelfullt svar.
- Summen av poeng på de seks kortsvarsoppgavene bestemmer karakter på del A og fastsettes etter følgende skjema:

27-30 poeng =	A (4)
24-26 poeng =	B (3)
20-23 poeng =	C (4)
17-19 poeng =	D (3)
13-16 poeng =	E (4)
≤ 12 poeng =	F (12) (≤40 %)

Langsvarsoppgaven (del B)

Del B av eksamen vurderes etter karakterskalaen (A-F), ikke etter tildeling av poeng.

Fastsetting av samlet karakter for del A og B

- Både del A og B må besvares og består for å få bestå eksamen.
- Hver av de to delene A og B teller 50 % av den samlede karakteren.
- Studentene får bare en samlet karakter
- Dersom det er vanskelig å fastsette samlet karakter basert på en sammenslåing av karakterer (for eksempel A og B eller E og B) gjøres en skjønnsmessig vurdering med utgangspunkt i følgende to momenter:
 - a) hvorvidt det er en sterk eller svak karakter på del A eller del B
 - b) dersom det fortsatt er tvil om samlet karakter tillegges resultatet på del A (langsvarsoppgaven) særlig betydning for endelig resultat.
- Dersom fortsatt tvil om karakter skal eventuelle brudd på formkrav vippe ned.

4) Oppgavespesifikke kriterier for sensurering

Under er det gjort et forsøk på å redegjøre for hva som bør være med i en særdeles god besvarelse på kort- og langsvarsoppgavene. Det er ikke mulig å beskrive innholdet nøyaktig eller inkludere all relevant informasjon. Derfor må det utøves skjønn både ved poengsetting på kortsvarsoppgavene og karaktersetting på langsvarsoppgaven.

Kortsvarsoppgavene (alle oppgavene skal besvares)- TATT UT AV SENSORVEILEDNING SOM PUBLISERES.

Langsvarsoppgavene (bare en av de to oppgavene skal besvares)

Oppgave 1

I utredning av barn og unge i spesialisthelsetjenesten der det er spørsmål om mulig autismespekterforstyrrelse, ADHD eller utviklingshemming brukes metoder som observasjon, intervju, spørreskjemaer og tester. Redegjør for disse metodene og drøft hvordan de ulike metodene kan bidra til å forstå barnets vansker.

Sensorveiledning:

En særdeles god besvarelse (karakter A) gjør rede for hva som kjennetegner metodene (observasjon, intervju, spørreskjema og tester, og eventuelt klassifikasjonsinstrumenter) og drøfter hvordan metodene kan bidra til å forstå barnets vansker. Under er noen stikkord for temaer som kan være med i første del av besvarelsen:

- Observasjon: se og høre barnet for å danne seg et bilde av hans/hennes fungering i et mer naturlig miljø eller i samhandling med andre, kan gjøres i ulike miljøer, kan ha fokus på ulike områder (f. eks. språk, samhandling med andre), kan være strukturert/ustrukturert, eksempel: observasjon i klassen
- Intervju: en samtale med en eller flere respondenter (f. eks foreldre), kan være fri/semistrukturert/strukturert, gir kunnskap om barnet utover det som kan observeres (inkl. barnets utvikling, tanker og følelser), eksempler: anamnese, ADI-R
- Spørreskjemaer: et skjema med spørsmål eller påstander som fylles ut på papir eller elektronisk, finnes mange forskjellige spørreskjemaer med ulike fokusområder (f. eks eksekutive fungering og språk), svares på av ulike personer (f. eks skole/foreldre/barnet), oftest standardiserte og normerte, eksempel: BRIEF
- Tester: identifiserer barnets styrker og svakheter relativt til andre barn på samme alder, har fokus på ulike områder (f. eks. kognitiv fungering), oftest strukturerte, bør være standardiserte og normerte, ofte nødvendig med sertifisering for å anvende testen, eksempel: evnetest som WISC

I drøftingen av hvordan metodene kan bidra til å forstå barnets vansker er følgende relevant: a) metodene gir på ulike måter kunnskap om barnet og barnets miljø, b) en metode eller et instrument er ikke tilstrekkelig for kartlegging av barnets fungering eller for diagnostisering, c) metodene utfyller hverandre og gir et mer helhetlig bilde, d) ulike metoder kan være særlig relevante i kartlegging av ulike områder (f. eks samspill med andre via observasjon og utviklingshistorie via intervju), e) barnets fungering eller andre forhold som bør tas hensyn til ved valg av metode (f. eks. motoriske vansker eller hørselsvansker) og f) metodene er utgangspunkt for tiltak og videre oppfølging

Stikkordene over og punktene (a-f) er bare eksempler. En særdeles god oppgave trenger ikke redegjøre for alt og det kan gjerne være relevante elementer som trekkes frem i besvarelsen som ikke er nevnt her.

Oppgave 2

Å skape gode forutsetninger for læring og utvikling for barnehagebarn med

autismespekterforstyrrelse krever tilrettelegging av miljøet og systematisk og planmessig opplæring innenfor sentrale utviklingsområder.

Redegjør for noen relevante tiltak for barnehagebarn med autismespekterforstyrrelse. Begrunn hvorfor disse tiltakene er viktige.

Sensorveiledning:

En særdeles god besvarelse (karakter A) redegjør for minimum to relevante og anerkjente tiltak tilpasset barnehagebarn med ASF. Eksempler på aktuelle tiltak å redegjøre for er

- struktur og forutsigbarhet eksemplifisert med for eksempel dagsplan, arbeidsplaner, bruke av fargesystemer, fast plass/rom
- opplæring knyttet til kommunikasjon (for eksempel fokus på sosial kommunikasjon og interaksjon eller språk)
- opplæring i selvhjelpsferdigheter
- opplæring i lekeferdigheter

Det er et pluss om konkrete relevante intervensjoner som for eksempel TEACCH, EIBI og JASPER er trukket inn, og at kandidaten viser forståelse for at valg av tiltak bør være forskningsbaserte. Tiltakene kandidaten har valgt å redegjøre for skal videre være godt begrunnet i vansker som er vanlige hos små barn med ASF (for eksempel at fokus på opplæring innenfor lek er vesentlig fordi barn med en ASF diagnose har vansker med sosial samhandling med andre). Det er et pluss om kandidaten også begrunner tiltak ut fra styrker hos små barn med ASF (for eksempel at de kan være visuelt sterke, utholdenhet i oppgaver de liker, ha øye for detaljer).

Hvilke tiltak det redegjøres for vil være forskjellig, så det må vises skjønn i vurdering av om besvarelsen dokumenterer særdeles god kunnskaper om emnet.

5) Karakterbeskrivelse

Karakter	Generell beskrivelse	Fagspesifikk beskrivelse
A	Fremragende prestasjon som skiller seg klart ut. Kandidaten viser særlig god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.	Kandidaten viser høyt kunnskapsnivå, særdeles god oversikt over emnerelevant litteratur og forståelse for emnets spesialpedagogiske område. Kandidaten viser brede og solide kunnskaper om emnet, samt evne til kritisk reflektert og/eller original anvendelse av disse. Begreper, teorier og empirisk kunnskap anvendes sikkert, og drøftingen bæres opp av analytiske problemstillinger. Framstillingen er klart resonnerende og argumentativ, og det er korrekt bruk av referanser og kildehenvisninger.
B	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.	Kandidaten viser en meget god oversikt over emnerelevant litteratur, og demonstrerer god forståelse for og selvstendig anvendelse av kunnskaper inn emnet. Begreper, teorier og empirisk kunnskap anvendes selvstendig i drøfting, og framstillingen er resonnerende og argumentativ, samt korrekt bruk av referanser og kildehenvisninger.
C	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene	Kandidaten viser en ryddig og god oversikt over emnerelevant litteratur, og viser god oversikt over emnets kunnskapsstoff. Relevante begreper, teorier og empirisk kunnskap brukes i drøftingen. Besvarelse viser svakheter når det gjelder presisjon i begrepsbruk og evne til analytisk anvendelse av kunnskapen, spesialpedagogisk resonnement og argumentasjon.
D	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.	Kandidaten kan gjøre rede for deles av den emnerelevante litteraturen, men viser ujevne kunnskaper eller lite faglig selvstendighet. Besvarelsen preges av gjengivelse og i liten grad drøfting av teorier, begreper og empirisk kunnskap, samt upresis og til dels feilaktig begrepsbruk.
E	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.	Kandidaten viser noe kunnskap om, men svært mangelfull oversikt over emnerelevant litteratur. Prestasjonen er tilstrekkelig og innfrir minimumskravene sett i forhold til emnets læringsmål, men heller ikke mer. Begreper og teorier er til dels feilaktig gjengitt, og det er ingen relevant drøfting av oppgitte problemstillinger.
F	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimums-kravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.	Kandidaten har kun svært overflatisk oversikt og den relevante emnelitteraturen og viser store hull i kunnskapen om emnets sentrale temaer. Prestasjonen oppfyller ikke minimumskravene i forhold til emnets læringsmål, verken teoretisk eller empirisk.